

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINNO/ OGLASI PO ČENIKV/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOST VO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČV-TEJO/ POŠTINNA PLAČANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Polom.

Agonija našega parlamentarizma.

Križa propadanja parlamentarnih vrednot, ki razjeda naše politično življenje že od postanka naše države, dosega v teh dneh višek. Rana se odpira in izliva se gnoj, ki zaprepasča i slehernega še tako fatalistično navdahnjenega državljanca te vesele Jugoslavije. Korupcija, o kateri gre sedaj glas po deželi, priča da se nahajamo pred popolnim moralnim zlomom večine naših partij, ki so doslej upravljale zemljo.

Plaz, ki ga je sprožil Dragiša Stojadinović s svojim poznanim afantom proti človeku, ki navzlic milijonskim dobičkom ni plačal niti pare davka, ker je sin duševne veličine N. R. S., zavzema vedno širše dimenzije. Za stranko, ki je na ljubo svoje vladajočim plinila na vse najplemenitejše napore naše nacije in napravila na kosteh največjih naših velikov navadno cigansko tržnico, sledi že tudi partija avstrijskega himnopeca, ki je hotel igrati ulogo jugoslovenskega Gaia Salustij Crispa. Lavina pa drvi in objemlje še vsevidni in ni daleč čas, ko bo pod težo razkritij učinjenih nepravilnosti izginila skoro poslednja partizanska barkica v morju korupcije.

Bodimo odkriti. Polom je tu in ni ga v tej zemlji, ki bi mogel zastaviti ta popolni razkroj čistočev drvega ustavnega faktorja Nove volitve, katere nam obetajo, bodo značile samo umetno podaljšanje trajanja tega nečasnega razpadanja, ker je povsem umljivo, da bodo prvi, ki bodo izvoljeni, zopet razni Velizarij, Lazice, Kojiči in drugi njih slave vredni komilitoni. Grupe, ki vsaj po svojih voditeljih predstavljajo poštenost in čistost, pa v slučaju novih volitev tudi, gotovo ne bodo toliko pridobile, da bi mogle s svojimi poštenimi nameni nadvladati stotine onih, ki jim je prvi ustavni faktor samo objekt za teženje njih osebnih potreb. Staviti v tem ozeldu kake posebne upo na narod, ki trpi povsem brezbrizno že osem let taka zločinsko kriminalna postopanja v državno imovino, kakor jih imamo priliko spoznavati sedaj — pač ne bo prinesel rešitve situacije. Magični krog, v katerega so ga z desetletnim dresiranjem zavedli njegovi voditelji onemogoča sleherno njegovo resneše in samostojnejše delovanje. S to popolno nesposobnostjo aktivnega in sa-

moodrejenega ideoistvovanja naroda je treba sedaj resno računati, kakor tudi s tem, da ga pri najboljši volji še za dolgo ne bo mogoče dvigniti iz popolne letargije, v katero je zapadel po strašnih letih vojne in povojnih razočaranj.

Zbog tega bo potreba, da bo po popolnem debaclu našega parlamentarizma nastopila nova sila, ki bo z odločno in pošteno roko zastavila obče rušenje vseh narodnih in etičnih vrednot, ki bi že tudi resno ogrožalo interese naroda in države. Ta poštena roka bo morala brez odloga na popravilo naših tako zavoženih prilik, ki so se že povsem izneverile oni liniji, ki so si jo zamislili tvorci te države, in ki vodi celo zemljo v obupno finančno, gospodarsko in moralno krizo. Z nastopom »novega moža« bo dana tudi najlepša prilika sedanjemu prvemu ustavnemu faktorju, da se temeljito izven parlamenta in brez vpliva na državne posle v krajšem ali daljšem času opomore in usposobi za uspešno upravljanje države.

Dokler ne bo nastopila rešitev sedanjega stanja v tej obliki, toliko časa ni niti malo upati na kako resnejše delo, ki se doslej ni moglo začeti zbog osemletnih notranjih bojev. Partizani in korupcionisti se spriču zavesti, da bodo morali v slučaju nastopa železne roke pred sodiče se prav lahko nobotati, kakor so to storili že opetovano. Država pa bo navzlic temu eventuelnemu novemu sporazumu ne vzdržno hiral vse dotlej, dokler ne bo obšla tudi milih temeljev boleznih razpada, ki je sedaj pritrla korupcionistične partije že tik pred razpad.

Tega otrovanja največje naše svetline ne smemo dopustiti pod nobenim pogolem ni vsi, ki nam je nien blagor in razmah prvi in največji zakon. Pokorni zakonom bomo ostali do zadnjega hena na mrvih strazah imajoči vedno na vidiku položaj in stanje zemlje. Čakali bomo verni svoj skromnosti, da nas bo oni, ki upravlja kot najvišji faktor zemlje z drugimi poštenimi in čistimi neklical, da pričujemo s svojim poslanstvom. Nam se ne mudi nikamor. Čas je naš najboljši zaveznik. Vojska, ki je zbrana pod našimi prapci, je vedno mobilna in bo tudi v bodoče v toliko zaposlena, da Or-

luni ne bo potreba igrati v velikih momentih ulogo Pepelke.

Enotna fronta jugoslovenskih nacionalistov, poštenjakov in borcev je ustvarjena. Ni je več sile, ki bi

teji vojski zamogla postaviti na njenem neredu zanke preko kojih bi ne mogla prodreti do končnega in popolnega uveljavljenja njenih velikih ciljev. A. V.

Dela govore.

(Primorska pisma VI.)

Oskrunjenje Vilharjevega spomenika v Postojni. — Poziv za postavitev spomenika laškim žrtvam spopada pri Prestranku.

Postojna, 19. IV. 1926.

Ob pogrebu padlega Tempeste je imel tržaški prefekt govor, v katerem je naglašal, da bo pričela odrešiteljica Italija z novo taktiko občevaranja napram drugojezičnim državljanom. Obljubil je nov zmernejši in pravičnejši kurz, ki naj bi vsaj malo korigiral vse one strašne krivice, ki so bile že doslej izvršene nad »dobrim slovanskim ljudstvom.« Ta govor je močno komentirala vsa naša javnost, ki je v svoji lahkovernosti navzlic vsem bridkim izkušnjam pričela zopet upati. Odmeval je tudi v Trstu, kjer ga je sprejela simpatično tudi »Edinost«. Tem obetom pa nismo verovali prav nič mi, ki smo s tisočermi laškimi zločini in po stošočermi najvišjih obljub in zagotovilih izgubili prav vsa vero do Italijanov. Utrjevalo nas je baš v tej skepi tudi postopanje Italijanov do nesrečnem in obžalovanja vrednem dogodku od Pivki, ker so ti metali kar en mas brez namanjšega vzroka v ječe cele družine Postojnčanov samo zato, ker ne marajo klekniti pred laškimi snopom. Rozljanje verje teh nesrečnih žrtv krivice laške usnice je bilo toliko glasno, da je daleko nadvladalo pomirjevalne izjave g. prefekta.

Koliko so bila vredna ta zagotovila g. prefekta je najbolje dokazala sramotno divljanje fašistov v nedeljo dne 18. aprila v Postojni, ki je moralo odpreti oč, tudi najhkovvernejšemu slovenskemu pristašu mirnega zblizanja zaslužnih in brezpravnih primorskih jugoslovenov z nacijo začetea semasa.

Tega dne je blagovolil osrečiti s svojim milostnim obiskom Postojno sam bivši generalni tajnik fašistovske stranke, proslul g. Farinacci. Z njim je prihrla na dveh tovornih avtomobilih tudi tolna fašistovskih milicnikov iz Trsta. Po posetu postojnske lame se je ustavil g. Farinacci na Glavnem trgu pred spomenikom pesnika Vilharja in ogledoval z veseljem vandalsko divljanje črnosrajčnikih razbojni-

kov nad tem spomenikom, ki nosi napis:

»Čuite gore in brezgovi, da sinovi Slave smo.«

Najpreje so hoteli ta spomenik s pomočjo verje in avtomobilov prevrniti. Kljuboval je vsem nihovim poizkusom in stal neomajno. Zbesneli v svoji nemoči so pričeli pljuvati vani, biti ga s kopiti karabink, obdelovati ga s kamenjem in ga sramotiti kakor zelena deca sneženega moža. Ko so se tako nekako izdivjali, so v slovo polili spomenik še z zeleno tinto. Celemu žalostnemu prizoru so ves čas brezbrizno prisostvovali postojnski karabinjerji.

Odhajajoče Vandale je edino oštel postojnski podprefekt gospod Orlando in jih pozval, da naj spomenik očistijo. V odgovor je moral čuti zasmevanje in psovke, ki kažejo, da imajo črnosrajčniki ba-

Mare nostrum.

(Italijanska iredentistična razglednica.)

tinaši bore malo spoštovanja pred oblastmi.

Tako povsem točno poročilo o tem sramotnem činu laških podivljancev.

In naši zaslužjeni rojaki? Njih mišljenje in razpoloženje je nailepše razvidno iz sledečega oklica, ki govori več, kakor dovoli.

Poziv!

Na pogrebu žrtv roparskega napada v Prestranku, železniškega uradnika Ugo del Fiume in finančnega stražnika Domenico Tempesta, je g. prefekt tržaške pokrajine na koncu svojega govora izrazil željo, da bi se padlim postavil spomenik na mestu usodnega spopada, na brezi Pivke in da bi se nabirali med našim prebivalstvom prispevki v ta namen.

Misel g. prefekta odgovarja čustvovanju našega ljudstva v tako polni meri, da pač ni treba nobenih nadaljnjih bodrilnih besed, nego le še deiani da se plemeniti misel tudi uresniči. Že se stekajo prispevki in se pripravljata potrebno, da se spomin dveh mladih mož, ki sta na tako tragičen način morala izpričati svoje čustvo dolžnosti in svojo službeno zvestobo, ovekoveči na dostojen način.

Pozivamo rojake v postojnskem okraju in po vsej Juljski Krajini, naj prispevajo po svojih močeh, tako da bo spomenik, ki se mora čim prej postaviti, hkratu tudi priča ne samo sicer, ali vendar zgovornih čustvovanja in mišljenja našega ljudstva njegove blage človečnosti in državanske discipline, kakor tudi njegove želje, da bi v tej deželi vladal mir in red in da bi se pod zaščito zakonov vedno bolj dvigalo moralno in materialno blagostanje.

Prispevki naj se pošiljajo upravnistvom slovenskih listov v Juljski Krajini ali župnemu uradu v Postojni.

V Postojni, 16. aprila 1926.

Franc Kerhne, dekan: Josip Lavrenčič, bivši državni poslanec: Josip Wilfan, državni poslanec.

STARA TOVARNA NOGAVIC IN PLETENIN

Ustanovljena leta 1888.

M. FRANZL & SINOVI.

Lustak: FELIX FRANZL. — LJUBLJANA, Privec 10.

Kopirni stroji. THE REX CO., Ljubljana.

LISTEK.

LIKOVIC JOZA:

Godec Munde.

Težka, sparijena avgustova polnoč. Sviteno-bela pasica mlečne rimske ceste se je gubila med zlato poprh gostozivčkov, ki so se prali za zapadajočim velikim vozom. Borovci so bili odeti v sivo predenino, iz kamenite loze se je hulila lahna par hlapeče rose. Ostro-ošiljen, nüst, rumen kraec se je zapil v modre obrise Vremščice. Vodena svetloba se je zlizala po mehkih bobočih in se poskrila v gostih dolinskih lozah. Z nivy se je prikral grenkobeni vonj dozorelega krompirjevega sadeža, vmes je polzel smolnat vzdun razbeljenih skalnih reber, posutih z odpalim iglovjem starikavega borovja. Nekje v vasi je grknil prestrašen pes, ki se je zatepel na tujo barjačo. Na skalni zaseki pod razzlednim Kerinom, ki ga zaslanja častitljivi sv. Primož in starinsko-znameniti Silentabor, je bobnel zasoplen reški vlak, ki se je srdito grizel, pel med skalnimi pečmi, umetno izdolbenimi udori na šentpeterski prelezd; metal je v

svetlo-modro noč penasto - bele oblake dima, okrvavljeneza s tisočermi iskrečimi meti, ki so se krešali, prepletali v zvihrano, ognjeno grivo. Železno bobnenje je ponehalo, lokomotiva je vriskajoče zatulila, vlak je zdrvel v zeleno razsvetljeno postajo, se vihrovo zaletel preko prožnih kretnic, da je kovinasto šklopotanje poskakajočih koles rezko odmevalo na skalni rebri; slednič je kot zakovan nenadoma obstal...

Že dolgo sem slonel na oknu; dušeca sopara je odgnala rahli spanec, pa sem strmel v modro pomračje, ki je bilo v sivo temo sobe. Na murvi pred hišo je cvrkutala osamel kobilica, nekje ob skrbno zmetanem železniškem napisu je krikal zapoznel muren, pastji lajež se je razvnel za sosedovo ogrado. Na peščeni poti so škrtili nerodni koraki. Za hnj je hreščava hoja potihnila, kot da nekdo oprežno prisluškuje nočni tišini. Nato se je začelo drsajoče stončanje nekoga, ki varno tihotapi v gostem pomračju, dotipal se je do stene, hlastno otipavanje je bilo začuti. Glušeca tišina. Nekaj je hrestnilo, iokavo zavililo, lešeno škrtnilo; muren se je nagajivo oglašal, kobilici na murvi, ki je nerodno strigla...

M-ta-ta, m-ta-ta... se je nancrat oglasila pred vrati zadirčna harmonika v poskočnem napevu; hreščeci basi so odrezano enakomerno spremljali narodno nesnico. Sredi vesele kitice, ki bi v vihravem naletu podžigala nete razgretih pesalcev, je harmonika nenadoma teknila, napev se je zgubil v zatohli noči; je piskajoča sapa je uhalala iz polnega meha pri razsušenih tipkah, razmahanih držajih. Priduščen smeh je zahihljal. Pozni ponočniak se je zlagoma prestopil in znova napol puščajoči meh, ki je globoko zasopel... La-la-la, la-la-la... nežen, žalosten snev je zaprosil v modrikavo noč. Klub enostavnem, skoraj enoglasnem napevu, je bilo vlti vani precej one italijansko-živalne toplote, ki ga je ogrela v onien ritem, ki ne valuje mirno, pa tudi ni divje odsekan. Bila je pesem, pričena z vso otroško milino neskalnjeno, naravno razposajenostjo razgrete domišljije. Napev je rasel v bolesti, se razgibal do strasne razpaljenosti; polagoma se je kihal v občutene odenke osnovnega stavka, pa se zopet zlil v buren, enoglasen spev. Notranje doživetje godca je bilo močno občuteno; v mehkem pomračju se je skoraj piesaje spogibal, sklanjal na

harmoniko, britiskal skrbno ušesa k tipkam, da mu ja ne nide nikak nerazvezan zvočni tresnaji v nerazbrano sozvočje. Nezavedno je vrzel glavo nazaj, kot da ga je uspalv sladkobno-žalostni napev, ki mu je pričaral v revno dušo neznanje, z rdečimi rožami zarastle raje. Tako sanjarijo vse uboge, zaničevane duše, ki iščejo pokoja v vihravih desetih bratih, ki so ogoljufani za rod in dom... Le rdeča divja roža in modra nebesna pian sta im verna druga!

»Munde, kaj ne mišliš iti nocei snat.« se je svareče oglasila na sosednjem oknu hišna gospodinja. »Te bodo zopet karabinjerji zaprli, pa boš iokal.« ga je straseče spominjala njegovih žalostnih zgozd. — Munde je bil star, nadložen godec, ki je bil nekoliko nakazano narave. Radi svojega naravnega obnašanja, ki je spravljalo mlaiše v poreden smeh in norčavo draženje starca, je imel večkrat sitnosti okoli oblasti, ki skrbe za cesten red. — V svojih razneženih sanjarijah se tudi nočoi ni znenil za karajoči onomian vroči snevi so vrel izpod ubranih tipk, noč je čemela, muren je prisluhnil... Zvezda se je potočila; srebrn prah je zablesel med rdečkimi zvezdami, jih za hip osul, da

se je zažarel temno-modri nebesni obok, ki je pa takpi počrnel, ko je prezorel prašnati utrinek... Melodija se je izplakala, prehalala je v mehkobno zaslanjanost; je včasih je še zaživelo v njej, se razrežbo do grenkobe, pa se potolažilo, razneslo v tretetavo, pravilčno nezavedno igro. »Če ne poideš takoj izpred hiše, te polijem.« mu je zagrožila vznemirjeno gospodinja. A, godec Munde se ni zmenil za nevarno pretiio; še bolj je vlekel meh, še bolj na široko pobiral na šklepetajočih tipkah nove napeve. Polagoma je prešel v fantovsko ljubavno nesem, jo preigrav v vseh tonovskih načinih, jo okrasil z živahnimi vzdevki, podžgal dolgovezni napev s šegavimi trilkic in ga zaključil z zanosito koračnico, ki jo je pretrgal v muhavi razigranosti sredi stavka... Muren je užaheno kriknil, lahen piš je zatrepetal med gosto murvo. »Ako ne pobereš meha, pa dobiš lampar vode za vrat.« se je oglašil izzen glas raz okna. »Pa ste huda, strina.« jo je skušal zdolai tolažiti in iel sklanjati hreščavi meh. »Le glei, da se spraviš.« se je pogajala naprej gospodinja. »Ako me ne boš ubogal, pa te naznanim karabinjerim. Boš že videl, ko ti zopet harmoniko odvzamejo. Še

Dnevni kop Doberna.

T. P. D. in dnevni kop Doberna. — Transferiranje delavcev od T. P. D. na dnevni kop. — Delavski zaupnik na Doberni. — Strašni položaj v delavskih kolonijah firma Dukčič.

Znano je, da obstoja v Trbovljah dnevni kop Doberna, kateri ne nese T. P. D. toliko dobička, da bi ona tu sama obratovala in le čudno je, da je prevzelo to neproduktivno delo od rudnika gradbeno podjetje Dukčič in dr. Zadnje čase pa mora doprinalati tudi Doberna gotov dobiček temu podjetju, ker bi sicer ne nastavljal še novih delavcev.

Obstoj vprašanja zakaj rudnik prepušča ta dela podjetjem in odpušča svoje delavce. Jeli to pripisovati nezmožnosti »nenadomestljivih« ali pa umetni šikana delavcev, katere prepušča rudnik podjetju, da izužije na ta način svoje stare pravice. Delavce pa, katere podjetje od rudnika iz vzrokov »kalkulacije« ne prevzame, pa vrže rudnik na ta umetni način na cesto.

Zastopnik delavstva na Doberni je H. rudarska skupina, in sicer gg. Zupančič kot predsednik in Krušičič, za katere plačuje tudi delavstvo na Doberni mesečne prispevke. Le ti intervencirajo tam, kjer le najmanj treba, in sicer pri z. velikem zaupanju proti nastavitvi spominske plošče padlim narodnim borcem, vozilo se z g. Stauderjem v nrid tulerodcem in živijo na račun dobrovernih delavcev prav dobro.

Ker so Vam delavci na Dober-

ni tako mala briga, vprašujemo Vas ored javnosti sledeče:

1. Ali Vam je znano, kje se nahaja pisarna Dukčič in dr. in kakšni so gospodje v tej pisarni?

2. Ali Vam je znano, da pod to leno firmo gospodarijo nad 600 najširji delavci brezsrčni madžarski čifuti, ki naš narod mrzijo in ga smatrajo za manj vrednega, da niti do številnih letih v Trbovljah ne znaio (ker moželo znati) toliko slovensko, da bi se z delavci v našem jeziku pogovorili in razumeli položaj našega državljana Slovenca.

3. Ali Vam je znano, da meče to podjetje brez vsacega človeškega čuta na cesto dnevno ljudi, brez zakonite odpovedi, druge na kaznuje za prazen nič ali malenkost kar po 30, 50, 100 in celo 200 Din. Stanovanja teh delavcev pa ne odgovarjajo več niti hlevom za svinje, nego so mravljišče mrčesa.

Vse to so razne komisije konstatirale, toda samo konstatirale, da je tako po volji T. P. D. Zakaj molčite tudi Vi delavski zastopniki? Ste li voljni storiti takoi svojo dolžnost. Sicer likvidirajte, da si izvolimo nove veštine in dobre delavske zastopnike!

Kupa trojenja je polna. Ali naj primemo za samopomoč?

Podobno je s podjetjem na opokarni. O tem pozneje obširno.

Rudarji na Doberni-Trbovlje.

Tovarna Woschnagg, Šoštanj.

Podvig nemškutarie. — Odpušče nje slovenskih delavcev. — Woschnaggov Sportverein. — Tovarna Woschnagg in okrajne doklade. — Od 880.000 Din na 220.000 Din. — Okrajni zastop šoštanjski izvoljeni se leta 1907. — Dvojna mera.

Nemškutarji kažejo zadnje čase zopet svojo pravo barvo. Na čelu tega gibanja na stoli uradništvo tovarne Woschnagg, ki izvaja tudi teror nad slovenskimi uslužbenci pri uveljavljanju njegovih idej. Tovarna odpušča delavce, med temi se pa ne nahaja niti eden nemškutar. Dočim za Slovenca ni več dela, da je lahko sprejela pred par tedni v službo nemškutaria Vrstovška kot obratovodjo.

Tovarna Woschnagg ima v pisarni in v obratu večinoma zagrižene nemškutarie, ki se nikakor ne čelo uživati v nove razmere. Poleg teh pa ima še nenadomestljive Inozemce.

Ustanovili so posebni »Sportverein«, ki bo sejal seme nemškutarstva med slovenske delavce.

Pred kakimi tremi tedni je ta »Sportverein« katerega vodstvo je v rokah uradništva tovarna Woschnagg pozval tovarniške delavce k sestanku v švabsko trdnjavo »Union«. Tu so pritiskali nanje za vstop k društvu in jim zagotavljali, da po vstopu vani ostanejo v službi.

Oriuna zasleduje delo tega »Ve-reina« z vso svojo pozornostjo in bo v najkrajšem času iznesla pred javnost natančne podatke o delu te družbe.

Kakor je sicer Woschnaggova tovarna splenditna, kadar je treba podpreti kako nemško akcijo, tako pa ji ne gredo nare izpod rok, ko je treba poravnati davčne obveznosti.

Tovarna Woschnagg mora plačati Okrajnemu zastopu 880.000 Din na okrajnih dokladah. Te vsote se li da nič kaj ne zdi plačati. Vložila je zato prošnjo na Okrajni zastop za znižanje teh doklad. Na zadnji seji Okrajnega zastopa pa je kar kratkoma izjavila, da je pripravljena plačati samo 220.000 Din, kar ji je že zdavnaj v nokoi spadajoči Okrajni zastop tudi blagovoli odobrili. G. Woschnagg si bo s pritr-ganimi 660.000 Din lahko sedaj privoščil zopet kak pov luksus na svoji graščini. Uboja slovenska para na nai še naprej gazi hlato do kolena na okrajnih cestah.

Kie so sedaj tisti, ki našemu kmetin tako radi trobijo v nšesa, da so Srbi tisti, ki izmoggavajo Slove-nijo in naše ljudi? Kako nai imenujemo ta slučaj? Ako je Okrajni zastop tako bogat, da kavalirsko popušča ogromne vsote nemčurskemu kapitalistu, potem nai skrbi za ceste, da bodo iste vsai v takem redu.

da ne bo nevarnosti, da kdo običi v blatu sreči nota.

V razumevanje poslovanja tega zastopa pa bodi povedano, da sede v niem še izza leta 1907. Inozemci in vsi oni možje, ki so bili izvoljeni v nięga še v Avstriji. Kakim možje so prišli v Avstriji v Okrajne zastope in slične urade, na vemo. Na dalje zastopajo šoštanjsko občino v tem zastopu večinoma namškutarji, ki so tudi zainteresirani pri tovarni Woschnagg radi tanihlem.

Pri eni prejšnjih sei se je obravnavala pri Okrajnem zastopu prošnja državnega premoznika v Velenju za znižanje okrajnih doklad, pri čemer je Okrajni zastop zavzel popolnoma nasprotno stališče in te ravno Woschnagg zahteval, da mora državni premoznik vse nlačati, še bančne obresti. Zakaj in čemu ravno za Woschnagg posebna mera in samo za nięga?

Zeleti hi bilo, da oblast za Okrajni zastop čim preje razvusti in postavi gerenta, da nas z gotovimi osehama na bo več snominal razpadle Avstrije!

G. Woschnagg je tudi na tukajš-nio občino vložil prošnjo za znižanje občinskih doklad. Te doklade so vsi tukajšnji mali obrtniki morali plačati v polni meri in sedaj z ogorčenjem gledajo v poslovanje tovarne Woschnagg.

Apeliramo na občinski odbor, da bo pri reševanju te prošnje mišlel na tukajšnje stanovanisko be-do, kateri ne bo mogoče nikdar odpomoči, ako se bo po vzgledu Okrajnega zastopa popuščalo pri največjem podjetju na dokladah.

Ceste so v tako slabem stanju, da je nuina potreba iste pošteno popraviti. O kakim olepšavi v mestu da že veliko let sloh govora ni. Verujemo, da bo mestni odbor nvidel vse to in da bo vsemogočni Woschnagg moral vsai občini plačati vse doklade.

Opozarjamo tudi gospoda velikega župana Mariborske oblasti na to zaproseno znižanje občinskih doklad tvrdki Woschnagg, ki bi imelo velike gospodarske posledice, za že itak tako zanemarieni Šoštanj.

Od g. Woschnagga da zahtevamo, da plača vse odmerjene doklade takoi, kot so to svojo dolžnost storili vsi orlzadeži. Za vas so isti zakoni iste pravice, pa tudi iste dolžnosti!

O. Š.

Kulturnemu društvu „Svoboda“ v razmišljanje!

Pred nedolгим časom se je izrazil osebnio g. Klenovšek, da opaža zlasti v zadnjem času v Oriuni dobro disciplino.

Da pa se zahteva in uči tudi v kulturnem društvu »Svoboda« dobra disciplina, dostojnost in vpludnost napram sočloveku pa zelo dvomimo! Zadnje čase so člani »Svobode« v Trbovljah izzivali in naravnost žalili v več slučajih jugoslovenske nacionaliste, kar na hommo samo na primernem mestu razpravljali.

Sušila se o nameravanem zopetnem napadu na Orjuno in tokrat največ od strani delavskega doma ob priliki odkritja spominske plošče v spomin padlim narodnim borcem.

K temu pač nimamo nič drugega pripomniti, kakor da opozorimo javnost, od kie huiskanje da se ne povzročijo občini stroške.

G. Klenovšek in kulturno društvo »Svoboda«! Ali je takšno delovanje po Vašem razumu kulturno? Ali razumete Vi svobodo tako (za vse ali samo za sebe), da se

kratki svobodno mišljenje, gibanje in delovanje svoiemu bližnjemu? Kje je v tem enakopravnost za vse?

Ni Vam v čast in ne v korist, ako imate ljudi naučene ali tako disciplinirane, rekeli bi neolikane in nedostojne, da 16 ali 20-letni mladozob na cesti ali drugje za starejšim človekom neletasno zabavlja, rekli bi izraža neke groznie ki so pomembne le v toliko, da se v njih zrcali slaha in kvarna vzgoja v društvu in nič drugega.

To je torej zelo žalostna »kulturna« vzgoja in neumevanje prave »svobode«, in ko bodo taki člani »keday dorasli, železo bo, kar zdaj je les« šli in mislili bodo namreč samostojno, ker jih bo življenje šele prave olike, kulture in poštenosti naučilo in spoznali bodo zakaj je delavec tako brezpraven in brez moči, kakor je spoznal že marsikateri, ki je pameti, samostojnemu mišljenju in prevdarku dozorel.

Nadaljevanje izzivani poide samo v Vašo škodo in na Vaš rovaš.

Mestina Oriuna Trbovlje.

Tužni glasi.

Iredenta v Št. Jakobu na Koroškemč Na Velikonočni ponedeljek sta bili odkriti v tej naši narodni trdnjavi dve spominski plošči v spomin padlim v svetovni vojni. Plošči sta lepi deli, moti utis samo dvojezični napis, ki bi soričo slovenskih padlih prav lahko izostal.

Odkritje je bilo prav slovesno. Nemčurji na so zopet celo ob tej priliki hoteli imponirati s svojimi

metodami. Šel pa je zanjo v ogenj do kostani gospod župan, ki je mislil, da bo Slovencem tako ukazoval, kakor bo to po volji šentjakobskim Jugendbundleriem. Znotil se je pošteno, ker so mu Slovenci odločno pokazali, da ne mislijo več korakati pod nemško komando in za nemčurji, ki so jim ure že itak štete.

Razsrijeni zbog tega moškega

nastopa Slovencev so naščuvali nemčurji orožnike, da so pričeli ti brutalno tritati modre ročice okoli spominske plošče, ker so tvorile z belimi in rdečimi oasno iredento. To njih početje je samo še bolj razburilo šentjakobčane, ki pa se s tovrstnimi smešnimi šikanami ne bodo dali prav nič oplašiti. Koroški Slovenci ubirajo svoio jasno odmerjeno pot, najsi je to potem koroškim slovenskim renegatom že do volji ali na ne...

O utisu, ki so ga imeli prisotni Jugosloveni z one strani Karavank ob priliki tega vandalskega nastopa nemških žandarjev niti ne govorimo. Gotovo na je, da s tovrstnim postopanjem naši nemčurji ne bodo uspavali bratov za našioo postavljanimi mejniki.

Eksplozija pred slovensko šolo v Št. Jakobu. Prošli teden je okoli pol desete ure zvečer nenadoma zagrmel pri Št. Jakobu močan pok, ki je povročil med tamkajšnjim prebivalstvom močno vznemirjenje. Preiskava je doznala, da je bila vržena proti slovenski šoli od nekega neznanca petarda, ki sicer slučajno ni povzročila težje škode. Tako suhonarno poročilo o novem atentatu Italijanov na naš narod v Primorju, ki ga hočeio z vseini sredstvi uničiti. Vprašanje je seveda, če se jim bo to tudi v resnici posrečilo na način, ki ga vrše sedaj.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko eikorijo domači izdelek.

Dopisi.

Iz Viča nam dišeio. Akcijski odbor za podporo odpuščenim trboveljskim rudarjem, sestavljen iz viških občanov, priredi v nedeljo, dne 25. aprila 1926 »Trboveljski dan«, ki se bo vršil na sledečem sporedu:

Dopoldne od 10. do 12. ure koncert domače godbe »Gradaščica« pred šolo. Med koncertom nabiranje prostovoljnih prispevkov po občini Zvečer ob 8. uri prireditve v »Sokolskem domu« na Viču. Na sporedu so: Govor, recitacije, koncertne in pevске točke ter enodejanka.

Podobna večerna prireditve se vrši v isti namen v nedeljo, dne 2. maja 1926 tudi v »Društvenem domu« na Viču.

Občani Viča se pozivajo, da podpro to dobrodelno akcijo z denarnimi prispevki ter napolnijo pri večerni prireditvi dvorano, da bo uspeh čim večji in častnejši.

Zagorje. Ker nihče ni odgovarjal na vedna izzivanja po dopisniku »Slovenca« iz Zagorja, mu je kmalu zmanjkalo žubodranja. Orjuna, ki je in bo, se zaveda, da imajo ljudie te branže pred njo velik respekt in preveč prostora v »Slovenca« za le njih vrste godlo, je šla mimo te brozge s pomilovanjem. Večnemu brbljanju je konec. Kaj pa če bi sedaj »Slovencev« dopisunček malo pred lastnim pragom pomedel? Da mu bo šlo lažie izpod peresa, ga vprašamo sledeče: »Zakaj je moral tako hitro iz Zagorja gospod v črni kati? Ker nam je mnogo ležeče, da se govorice o tem človeku, ki škodujeio ugledu stanu božjih namestnikov in poleg tega še izrublja zaupanje v vero, prepričilo, prosimo, da dopisnik »Slovenca« na široko odpre predale daru pisanja in priobči obširen članček v obrambo narodnih svetini.

Zagorjan.

Celje. »Majev večer« priredimo v »Narodnem domu« 1. maja ob 8. uri zvečer. Spored bo zelo pester in zanimiv in ga pričujemo v prihodnji številki. Delni čisti dobiček je namenjen brezposelnim delavcem v Trbovljah in onim iz tovarnem v Westen. K obitni udeležbi vabi odbor.

službene objave.

ČLANSTVU!

Izvedeh smo, da hodio zadnje čase okoli naših članov in članice sumlitive temne eksistencie ki se čestio izdajajo kot policijski agenti. Poprašujemo nairazličnejše stvari in delajo na licu mesta neke protokole. Ker poznamo zakonito poslovanje naših oblasti, resno sumimo, da gra v takih slučajih za osebe, ki

Štedljivi zagrebški Središnji in upravljivi ljub. Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Zagrebški jerobi. Zidava »palače« O. U. Z. Z. D. na Miklošičevi cesti. — Podoba kralja Aleksandra.

Znano je menda vsakemu otroku, da ima Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani doli v Zagrebu strogega in celo malce nevoščljivega jeroba. Da mu gleda na prste posebno tedaj, ko bi mu bilo najmanj treba, to tudi veste. V spominu vam bo prav gotovo tudi, da je začel leta 1922. naš okrožni urad zidati na Miklošičevi cesti poslopje, kamor bi premestili vse delavske socialne zavode. kot so okrožni urad, delavska zbornica, borza dela itd. S prvim julijem istega leta je pa ravno tedaj od vlade postavljeni jerob iz Zagreba ustavil vse delo, češ, da bo predrago in da on takega zapravljanja ne more in sme trpeti.

Potem je pa pustil zidati v dve tretjini manjšem obsegu ono skrpučalo, ki stoji sedaj nasproti sodnije, ki ni ne tovarna, ne magazin in ne ječa, in katerega so zidali štiri leta, kar je stalo menda več, kakor bi pa stala prvotno določena palača.

Medtem so pa doli v Zagrebu sezidali velikansko poslopje, zdaj pa zidajo gospod jerob še drugo hišico, ravno nasproti palače hotela Esplanade, ki se bo, seveda tudi s pomočjo naših denarčkov, spremenila v največjo in najkrajše palačo, kakoršne kraljevi Zagreb niti v sanjah nikoli videl ni. Toda pustimo to, Polshrambo za akte, pol ječo za svoje

uslužbence je sezidal »zapravljivi ljubljanski okrožni«, a palačo zida »štedljivi zagrebški osrednji urad«, pa basta!

Toda ne morem si kaj, da bi vam ne povedal še nekaj, kjer je zapravlivos našega okrožnega in štedljivost zagrebškega osrednjega urada še veliko bolj vidna.

Naš okrožni urad je sklenil kupiti za svojo posvetovalnico podobo kralja Aleksandra I. Podoba je delo enega naših najboljših umetnikov, posneta po naravi, in bi stala, beri in poslušaj: celih deset tisoč dinarjev, kar je, glede na umetniško izvršitev podobe in na trud (in stroške), ki jih je imel umetnik dovelj nizka vsota.

Sklep je bil, kakor je treba, poslan Središnjemu uredu v Zagreb, da ga potrdi. Toda zgodilo se je nekaj, kar je samo pri nas mogoče: Upravni svet središnjega urada za zavarovanje delavcev, to je oni svet, ki zida za slovenski denar desetmilijonske palače po Zagrebu, isti upravni svet je sklep ljubljanskega okrožnega urada o nakupu podobe našega sedaj vladajočega kralja, ki bi stala samo deset tisoč dinarjev, razveljavil.

Čemu je tako postopanje na mestu, to bi vedel povedati morda, komaj kateri onih, ki so zlezli v smrdljivo Radičevo torbo. Bobl.

zaprli te bodo!« Vneto je razlagala hude posledice kalienia nočnega mru.

Godcu se ni zdelo vredno odgovarjati. Val olino-dišee topline je vzvalovil iz doline in znova zalil višnievo polmračie. Kobilica na košati murvi je zaspala, med leskoslive bore se je prikral negoden veter in odušiljal preko pobočne zelenice... »Megla, megla iz jezera...« Nežno je zastavil ta dekliski spev; ubral je najmekheše glasove na harmoniki in jim lagodil enostavno spremljavo fantovskih zborov. Napev je zlagoma prepletal z umetno-rzporrednimi brzimi stavki, valovitimi okraski... meglice so se zbirale v kotlastih močavah, se spajale v gosto predenno, ostirale borove posade... Igranje se je zategnilo v neutolažljivo ponavljanie narodne pesmi, kar je postalo nadežno-enofično.

Plehek je poškrebljalo na so-sednem oknu, nekdo je s kovinasto pločevino zadel ob leseni okraiek, da so prazno zazvenele steklaste oknice. Močna prha vode je bušknila skozi okno, čopotajoči plusk se je razpršil pred vrati. Munde je dobil zažugani vodeni curok: hitel se je otenati nenpričakovane, nadležno mrazdeče moče.

»Strina, strina.« je javkasto viknil in otročje prosil: »Sai že grem, sai že grem!« Nerodno je zavijtel harmoniko na sključeni hrbet, puščajoči meh je nevolino hrestnil, tičke, ki so bile od premnogih divjih iger omajane v sklepnih vitakih, so sklepnetavo zabrnele. Zaletelji korakov se je zgubil v gostem mraku sošednjih hiš... Zvezdni roji so se že razšli, rimska cesta je zgubila srebrno sled. Vlažen hlad je prilezel iz črnih dolov, sopara je pripenjavala, snanec se je slinil na nekoe oči...

Spoznal sem ga v občestni krčmi. Samozavestno je sedel med razgretimi, blebetavimi pivci. — Glavo je imel nesomerno razraščeno: rumeni ščetinasto štrleči lasje so spominjali na bedaste, zlobne kozie nastirje, ki so veden strah mlašim vaškim pastirčkom. Obraz mu je bil pepelno-siv, preoran z globokimi kožnimi gubami, med katere se je vlezla črna nesnaga mastnega potu in cestnega prahu. Spodnja čeljust mu je nenavadno štrlela naprej; z njo je iz navade neprestano skomizaval. — Starinska harmonika mu je drugovala poleg na klopi, zdrgretavimi rokami jo je varno poprtiljal.

(Dalje prihodajjé.)

bi rade pod naslovom detektivov špiounirale v korist Italije. Zato opozarjamo vse člane in članice, da zaradi vse obiskovalne legitimacije in da im tudi v pozitivnem slučaju povedo, da se zadržujejo v uradnih prostorih, ne pa v spalnica in predprobatih.

Toliko v vednost in ravnanje!

BATALJONSKE KOMANDANTE LJUBLJANSKEGA OBLASTNEGA ODBORA opozarjamo, da se nahajajo pri oblastnem tainištvu Bataljonske štabne štampiljke, katere je potreba čim prej dvigniti.
S. O. C.

Izključen je bil član Orjuna Rajhenburg Voje.

Naš pokret.

Bataljonska vezba, ljubljanski in okoliški četniki so napravili celodnevno vezbo dne 18. aprila. S predpostavko, da se nahaja na golem, zastraženem mestu sovražno skladišče razstrelivih suov, se je počelo z vezbanjem po vojaških predpisih o ratni službi in borbi. Vezba je precej dobro izpadla. Četniki vodniki in komandirji so se kot taki udeleževali in izpopolnjevali svoja tozadevna praktična znanja.

Uspeh je tu in le željeti je, da bi se ta prevažna panoga narodnega udeleževanja čimveč gojila. Ratna služba in borba mora postati narodna svojina, ne pa samo kot nekaj upridipravna dolžnost, kakor smo jo smatrali v bivši Avstriji in kakor se jo smatra še sedaj marsikje v naših kraih.

Le tisti narodi, ki smatrajo ratno službo in borbo kot glavni faktor za svoj obstanek in napredek, lahko računajo na svojo trajno svobodo. Zategadelj je zelo na mestu, če se narod tudi izven vojaške službe vezba in izpopolnjuje v tej prevažni panogi, kar je gotovo v danih slučajih samo narodu v korist.

Mestna Orjuna Zagorje ob Savi ima članski sestanek v nedeljo 25. aprila t. l. ob 3. uri popoldne pri g. Bregarju na Izlakah. Poroča odbor o svojem delu od zadnjega članskega sestanka. Sestanek je obvezen za vse članstvo. Sestanka se udeleži tudi delegat Oblastnega odbora.

Poverjenišvo Orjuna ustanovljeno tudi v Dobrovcah pri Hočah. Ni še preteklo leto, odkar je bila ustanovljena Orjuna v Račah, ki je danes za severni del Ptuiskega polja nekako žarišče za razširjenje naše orjunaške — jugoslovenske ideje — ideje bratstva med Srbi, Hrvatji, Slovenci. V tem kotu naše širne domovine, kjer je bilo še pred enim letom udomačeno toliko grdih očitkov napram Orjuni, vlada danes že veliko zanimanje in spoštovanje do Orjuna, h kateri pristopajo tudi tisti skesano, ki so bili še pred nedavnim mneni največji protivniki. Ko to doživljamo, čutimo ponosni v sebi veliko zadoščenje. Število članstva narasla rapidno dan za dnevom. In čim več vladnih sprememb bomo imeli v Jugoslaviji, tem več bo Orjunašev povsod in posebno na Ptuiskem polju. Tu se ustanavljajo nove mestne organizacije in nova poverjenišva.

Tako je prevzel novo poverjenišvo Orjuna v Dobrovcah pri Hočah naš agilni in navdušeni brat Ervin Tušek. To poverjenišvo pod katero spadajo tudi člani iz vasi Skoke pri Sv. Miklavžu, se v kratkem pretvori v mestno organizacijo.

S tem smo na zopet obogateli za novo orjunaško trdnjavo in naši nasprotniki bodo spet na tihem govorili, kako da se more Orjuna zadržati celo v tako malo važne kraje.

Novo poverjenišvo Orjuna v Framu. Poverjeniške posle Orjuna je prevzel v Framu, kojega članstvo je dozdaj spadalo pod »mestno Orjuno Rače-Podova«, br. Jo-

žef Španinger. Vsled tega opozarjamo tamkajšnje članstvo, da se naj obrača v bodoče v vseh zadevah na nje, ki bo izdal članske legitimacije in sprejemal članarino. Bratu Španingerju pa želimo obilo uspeha pri delu za razširjenje prave orjunaške misli.

Orjunašem na Vrhniki! Ker se mi vsled moiega nenadnega odhoda z Vrhnike ni bilo mogoče, osebno posloviti od vsega članstva, se tem potom poslavim od Vas. Obenem Vam izrekam mojo najtoplejšo zahvalo, ker ste mi neverli tainiške posle pri organizaciji od njenega začetka pa do moiega odhoda.

Bratje, ne klonite duhom, temveč ubirajte ravno pot, ki si jo je začrtala Orjuna, kajti edino je ta, ki vodi k blagostanju in udruženju celoga jugoslovenskega naroda!

Do tedaj na Bog nemozi!
Zdravo!

Križnik Tone.

bivši tainik Orjuna na Vrhniki.

Staravas pri Vidmu. Dne 16. aprila 1926 se je vršil ustanovni občni zbor poverjenišva Orjuna Staravas pri Vidmu, na katerem so bili izvoljeni sledeči člani: Poverjenik Kocijan Franc, posestnik v Starivasi, Odbornika Rajer Jernej in Jurij Mikolavčič, posestnika v Starivasi pri Vidmu. Občnemu zboru poverjenišva je prisostvoval in ga vodil naš priljubljeni dr. Janko Drnovšek iz Brežic, ki je podal mnogo važnih navodil za prisotne člane. Starovaški Orjuni želimo veliko uspeha. Zdravo bratje!

Plenarni sestanek akademskega kluba Orjuna se vrši v petek, dne 22. t. m. ob 18. uri v prostorih mestne Orjune ljubljanske na Dunajski cesti št. 40. Zdravo! — odbor.

Orjuna St. Jakob-Krakovo-Trnovo priredi v nedeljo, dne 2. maja t. l. pešizlet na Katarino. Zbirališče ob 6. uri nasproti vhoda v pivovarno »Union«, odhod točno ob 6.30, povratek iz Medvod z večernim vlakom. Prijatelji in nam naklonjeni občinstvo vabljani.

Trbovlje. Dne 18. t. m. se je vršil v gostilni br. Goropevska prav dobro obiskan članski sestanek. Članstvo je neustrašeno in enodušno vztrajalo po zahtevi za pravice teptanega in že uničenega delovnega ljudstva. Klevete in strahila članstvo očividno še jačijo v prepričanju zdrave misli in programa Orjuna. Prav je, da odpadajo suhe kvarne veje od zdravega telesa Orjuna, katero telo si nadomešča mesto zabavljajočih in razdirajočih meščanskih, zdrave delavske moči, ki so ieklene in polmrtve bole pomen nacije v tem velikem važnem času.

Rakek. V nedeljo, dne 25. aprila obvezen sestanek za vse četnike I. čete Snežniškega bataljona. Sestanek se vrši točno ob 13. uri popoldne v restavraciji br. Domiceleja. Kdor izmed četnikov se sestanka ne udeleži za bom brez nadaljnega črtila iz četniške sekcije.

Udeležba točna in strogo obvezna.
Komandir I. čete.

da se z njim branimo. Stanje našega tiska je znano. Število naročnikov »Orjuna« je novofino; vendar pa še zdaleka ni zadostno v razmerju z njeno važnostjo kot neodvisnim in nadstrankarskim glasnikom jugoslovenskih nacionalistov. **Dolžnost slehernega Orjunaša je, da pomaga z vsimi močmi za razširjenje in okrepljenje naše »Orjuna«, z zbiranjem novih naročnikov in prispevkom za tiskovni sklad in s točnim ter vestnim poročanjem o**

razmerah v njegovem okrožju. Orjunaši nimamo fondov, bank in težkih tisočakov, s katerimi bi finansirali naš tisk. Edini naši prihodi so oni, ki se stekajo iz vrst našega siromašnega članstva in nam naklonjenih inserentov, ki kažejo s tem svoje razumevanje za veliki pomen akcije, katero bo morala izvesti Orjuna.

Orjunaši, na delo za naš tisk!

I. T.

Kronika.

BITI NACIONALIST ...

Teško je biti danes v tej zemlji jugoslovenski nacionalist, ko triumfiralo separatizem in partizanstvo. Biti Orjunaš se pravi v teh časih biti preganjan na vse štiri, biti brez zakonite zaščite in pomoči izpostavljen partizanskim nasiljem. Biti sedaj Orjunaš znači riskirati ekstenzijo v državni službi, kakor tudi v privatnih podjetjih, ki imajo kruha za vse doveli, samo za prave nacionaliste pa ne.

Mnogo jih je, ki nosijo sedaj na sebi oznako nacionalizma, ki pa ima svoj izvor vse prele kje drugje, kakor v mišljenju in delovanju onih, ki so stvorili to državo. So to nacionalisti partizansko sebičnega porekla, ki jim je nacionalizem samo dobro nesoča firma ne pa religija, kakor nam. Najti te ljudi ni težko. Saj sede v uravnih svetih vseh tuierodnih podjetjih in kričijo s svojimi narodnimi imeni vse temne mahinacije tujih kapitalistov.

Dogodil se je pretekli teden slučaj, da je italijanska tovarna v Dalmaciji znižala za 8% plačo vsem svojim delavcem — Jugoslovenom, da bo s tem znižanjem krila občinski davek katerega je doslej plačevala na okroglo. Ob tej priliki je izdala ta tovarna, ki pripada tuierodnim kapitalistom milijonske čiste dobičke tudi proglašala delavstvu, v katerem najavlja bednemu delavstvu, da bo vsakdo, ki ne bi soglašal z novimi mezdami, I. mala odbušen. Podpisal na to ta proglas poznani dalmatinski »nacionalist«, ki sedi udobno na dobro nesočem fotelu upravnega svetnika te italijanske družbe ...

In takih nacionalistov živi med nami na stotine katerim ni treba njihovega nacionalizma pretievati pred sodnimi tribunali in v važnih arestih, nego samo pri podpisovanju ukazov tujcev, ki obsojajo naš rod na polaganu umiranje.

Odklikovan je bil z redom sv. Save IV. razreda br. dr. Ivan Lah, odlični pedagog in pisatelj-borec. Odklikovancu, ki je eden redkih onih, ki so res upravičeno sprejeli to odklikovanje, čestitamo tudi mi v nadi, da mu domovina poleg ordna izkaže tudi drugače svojo zahvalo za njegovo res požrtvovalno in nesebično idealizma preporno delo.

† Ferdinand Stare. V četrtek dopoldne je preminul v Ljubljani na Erjavčevi cesti št. 16 upokojeni sodni svetnik g. F. Stare. Rašni je bil rodom iz znane Staretove rodbine v Mengšu. Po dobro končanih juridičnih študijah se je preminuli posvetil sodni službi. Kot upokojenec je posvečal posebno pažnjo gospodarstvu, kjer se je udeleževal zlasti pri Splošnem kreditnem društvu, kateremu je bil tudi ustanovitelj in dolgoletni vestni predsednik. Bil je še eden tistih starih tihih delavcev, ki so svojim podrobnim delom največ pripomogli k sedanemu osamosvojenju našega narodnega gospodarstva.

Blagemu možu bodi ohranjen trajni spomin!

Italijanska zelenjad na ljubljanskem trgu. Opažamo, da prihajajo vedno večje množine italijanske solate in drugih zelenjadi na ljubljanski trg. Za urno prodajo teza Mussolinijevega pridelka skrbe pa mekatere naše branjevke z enim ali dvema razpečevalcema na debelo.

Da se pa to blago spravi tako dobro v denar, to pa je edina zasluga naših nezavednih gospodinj, ki to blago kupujejo, kljub temu, da je domačih pridelkov več kakor oreveč. Podprimo raje naše ljudi in samostojno naše vrtnarstvo!

Hrvatsko novinarsko društvo mislilo osnovati neki prenapeti separatistično nadahneni hrvatski novinarji. Vzrok temu je baje posrbljenje novinarskega stanu na Hrvatskem izzvano do Jugoslovenskem novinarskem udruženju. Nimamo dovolj besedi, s katerimi bi pri-

merno ožigosali ta nerazumljivi čin dela hrvatskih novinarjev, ki imajo pač v stanovski organizaciji gotovo važnejšega dela kakor pa cepiti dlako in se vdati škodljivim pokretom. Prepričani smo, da bo na to namero hrvatskih separatističnih novinarjev primerno odgovorilo Jugoslovensko novinarsko udruženje in da bo ta famozna ideja doživela svoji krah že pred oživotvorenjem.

Svarilo. Opažamo, da se trudijo terni, še izza 1. junija nekaznovani elementi vnovič nahuiskati delovne mase v Trbovljah proti naši nameravani spominski svečanosti v Trbovljah. Naisi ti ljudje prav dobro vedo kake so motivi, ki nas vodijo kot poštene idealiste v Trbovlje, vendar zlobno lažejo in zahrbtno ščufajo k nepremišljenim aktom. Da ne bo zopet nepotrebnih žrtve svarimo že sedaj pred vsakim nadaljevanjem te hujskaške akcije proti naši spominski svečanosti! V nasprotnem slučaju obtožujemo že v naprej te mračne sile, kot edine povzročitelice vsake eventualne akcije ob tej priliki. Orjunaši ne bomo obtoževali zapeljanih, nego zvodnike, ki so mnogo bolj znani, kakor si sami mislijo. Razgrinjajo se že tudi misteriji pravih organizatorjev tragičnega spopada 1. junija, ki bodo razgalili v resnici one, ki so hoteli že enkrat zaprečiti Orjuni pot v Trbovlje.

Slovenoborci in zaščitniki samoslovenske kulture imajo vedno polna usta ljubezni in zaslug za slovenstvo in mega kulturne delavce. V ponedeljek smo obhajali petnaestletnico prerane smrti slovenskega slikarja I. Groharia in morali smo z žalostjo konstatirati, da je bila nevhvaležnost njegove domovine tolika, da danes nihče niti ne ve, kje je njegov grob. Navzlic temu se bodo vedno našli avtonomistični pisuni ki bodo na podlagi Groharijevih del kovali svoji malo-vedni kapital in izrabljali pošteno ime tega slovenskega umetnika-bednika za svoje nepoštene partizanske cilje.

Obpravna radi znanega napada na ravnatelja T. P. D. g. Huberla se je vršila pretekli teden. Obtoženih je bilo osem bratov z Viča, da so izvršili ta napad. Po natančni preiskavi in sodniškem zaslišanju pa je bila jasno dokazana njih nedolžnost, nakar so bili vsi oprščenji. **To v vednost vsem onim našim »znanimi prhlateljem«, ki so toliko govorili o tet stvari in delali račune v svoji rri na medvedovo kožo.**

Gospodična Mara Grmšek naj se čimprej zglaš v uredništvu »Orjuna«, Frančiškanska ulica 6, Učiteljska tiskarna.

Jurjevanje na ljubljanskem gramu. Šentpeterska in šentjakobskotrnovska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda priredita dne 9. mainika, v slučaju slabega vremena dne 13. mainika običajno »Jurjevanje« na ljubljanskem gramu. Ob 9. uri zjutraj se bo brala v grajski kapeli sv. maša. Po maši pa se prične veselica, ki bo imela res pravi narodni značaj. Sodelovali bodo pevski zbori in več prvovrstnih godb. Videli bomo koreniske fante in dekleta v pravih narodnih nošah, razveseljujoč se ob zvokih našega narodnega glasbila; harmonike. Poleg srečolova je na programu še mnogo razvedrila in zabav, kar bo posetnikom razveseljevalo srce in uho; toda danes ne smemo še vsega izdati. Preskrbljeno je tudi za izborno pijačo in tedačo po zmerni ceni. Z ozirom na najblazji namen te prireditve, je vsak ljubljanski rodoljub, kakor tudi okoličan moralčno primoran posetiti to narodno veselico. Vsi izgovori glede odsotnosti so prazni. Slavije traja ves dan do pozne večera. Vsakdo, kdor ima resno voljo, naj žrtvuje vsaj par uric in poseti to prireditev. Ne bo mu žal!

Sulferajnarji in njih podporniki.

Sulferajnarju dobro mesto — naclo nalnega borca v hrbe.

Mnogo dado misliti današnje razmere na preteklost. Čudno ni, če danes oni, ki so pošilali otroke v sulferajnski vrtec, tam prizigali svečice na božičnem drevescu kot mežnar na velikem oltariu — streme za vplivnimi mesti. Žalostno je, da moram kot Zagorian slisati, da hoče biti kot upraviteli na toliški šoli eden izmed takih podpornikov. Že ob razpisu mest mu je bila prošnja odbita radi njegove preteklosti, a še vedno rjuje da ga dobi. Sreča mu je bila do sedaj dobro naklonjena pod režimom R. R., a upam, da bodo merodajni činitelji vendar uvideli, da to ni prav in pustili sploh preklicati prestavitve s kraljevim ukazom nastavljenega upravitela Frana Goloba. Dobil je zašlužno mesto po postavi, a ga hočejo prestaviti zato, ker mu nihče ne more drugega oporekati nego to, da je skozi vse osemnaestletno službovanje kot Omladinec vedno in povsod širil misel Slovanstva, gojil ljubezen do bratov Srbov in se držal upanja v gotovo zmago in čas, ko bo preiel za vse nesramne ukore, šikaniranje, vsaj malo zadoščema. Prišel je zaželeni dan, toda ni mislil na osveto, ampak šel na prošnjo oblasti v najkritičnejšem času v razburkano Prekmurje organizirat narodno šolstvo. Tu je ostal skozi štiri leta prostovoljno, prenašajoč njih bojkotiranje in mrke pogleda Madžarcev Došenje Lendave. Za njegovo vestno izpolneno dolžnost in odlično sposobnost bi bil tudi imenovan nadzornikom, kar pa so prepredili klerikalci iz politične zaigrženosti, ker ni hotel trobiti v njih rog. Po razpisu mesta upravitelja v Toplicah pri Zagorju ob Savi je zaprosil za mesto in ga tudi dobil. Nastal je vrišč v taborih nasprotnikov in pobitost v družini sulferajnskega podpornika. Nasprotniki so uvideli, da jim bo z njegovim prihodom odklenkalo, ker so v njem videli moža iekleneja značara, trdne volje in resničnega delavca v dobrobit mladine in edinstva. Pričelo je vse kar teze ino gre in spada danes med nasprotnike skupnega in mirnega dela taino rovariti proti njemu, torej zahrbtno. In med njimi učitelji, ki bi moral vzgajati trdne značaje — pač žalostno. On pa, ki je vedel, kaj je njegovo delo in dolžnost, je šel pridno na delo. Prvo kar mu je bilo v oče, so bile žalostne razmere, ki so vladale v šoli in okoli nje. Disciplina, ki je bila v popolnem razpadu, tako pri otrocih kakor pri učitelstvu po vzvedu vodstva, se je temeljito izpremenila. Učkanje otrok in večne zamude po zvonjenju so hitro izginile. Šolski vrt, ki je bil vedno cestna struza, je dobil primerno ograjo, urejen po določeni načrtu je dobil zopet svoj kras. Šolska stavba in nje kanalizacija sta se popravili in osnažili in še marsikaj drugo. Pri tem njegovem delu pa mu je krepka opora mlaiše učitelstvo, posebno moški. In sedaj, ko je bilo že dobro upeljano notranje delo pri vzgoji mladine nai bi se umaknil drugemu, ki nima vse te energije in zaupanja v sebi. Žalostno. Prihodnjič dalje. T. F.

ZRNA.

Nov orjunaški list je postala »Nova pravda« no točnih informacijah vsevednega »Delavskokmečkega lista«. Smešnost in neresnost sta pomilovana, pri delavskih voditeljih pa tudi obžalovanja vredni lastnosti.

Kie ti je straža? Srbska vojska je prispela do strašnih mukah albanskega pekla do modrega Jadrana. Pred Dračem je kamiral v udobnem taborišču Italijanski polk. Molče so ogledovali Lahoni prihajajoče srbske borce in jim v srcu privoščili njih neznošno trpljenje.

Srbi so bili gladni. Prosili so caporetske heroje kruha. Prošeni pa jim ti niso uslišali, temveč so samo še pojačali stražo pri vhodu v taborišče.

Robotanje avstro-nemških avljonov. Sumadji in borci s Cera niso niti naimanje nani reagirali. V taborišču fanaronov pa je nastalo silno razburjenje. Žvižg do zraku, padla je prva bomba prav v sredo taborišča. Prask in pok. Strašna zmešnjava in beg na vse strani. V

Za naš tisk.

Razširjenje našega tiska. — Na sprotno časopisje. — Naloga slehernega Orjunaša je, da propagira za našo Orjuno.

Orjunaši polagamo vse premejnino pažljivosti na razširjenje našega tiska, ki je poleg drugih naših orožij tudi prevažen faktor za dosego končnih naših ciliev.

Nam nasprotni grude od skrajne levice da do naireakcionarnejše desnice razpolagajo s celo armado časopisov najrazličnejših vrst, ki vodijo pod najraznovrstnejšimi naslovi borbo proti našemu pokretu.

Vsi čutijo, da leži v našem poudku oznanjenje novega časa slovenčega na nezlomljivih temeljih dogem onih, ki niso nomišlati za svojo vero v stotisočih žrtvovati svoja prekipelajoča življenja. Časa, ki bo obračunal za vedno z vseni ostanki iz dobe suženstva in z

vsemi slepimi imitacijskimi jarmi, katere bi radi razni špekulanti naložili našemu narodu. Od todi njih bes in enoten nastop proti našim poieklenim falangam, ki da se ne bodo nikdar vdale!

Mi smo siromaki, hlapci Jernejci. Naši sovražniki razpolagajo s težkimi milijoni, ki jih trošijo za svoje zle namene in zavajanje javnega mnenja. Ne morejo in tudi nikdar nas ne bodo uničili s peresom in finto, vendar pa z ustvarjanjem nerazpoloženja odkikajo za dogleden rok oni dan, ki mora prifi.

Običajno uporabljamo v našem bolu metode, ki ne odgovarjajo onim naših sovražnikov, vendar potrebujemo poleg teh tudi mi tisk,

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. - Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvorilnica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risavke, dnevniki in beležnice.

par hipih je taborišče prazno. Zmagovalci izpod Vittoria Veneta, tečejo proti morju, da se kar kadi za njimi. Vse sili v čolne in hiti k volim ladlam v pristanišču.

Srbji stoje, gledajo in se zadovoljno smejejo. Nekaj se jih bliža tudi taborišču, ki je bilo povsem izumrlo. Par hipov in vračajo se obloženi s kruhom in vinom. Zgledajo vlečejo. Nekaj minut in po taborišču mrgoli srbskih vojakov. Avstrijski mečejo bombe, ki na teh prav nič ne plaše, dokler ni odrešen zadnji košček kruha.

Avstro-nemški letalci so odbrveli. Minula je že ura. Italijanov še vedno ni. Vračajo se šele proti večeru.

Razburjeni kriče po taborišču in usulo Srbe, ki so im pobrali prav vso hrano. Italijanski komandant ogorčeno protestira pri srbskem, ki ga mirno sluša, nato pa mu mirno odvrne:

»A, gde vam je bila straža, kad su našinci plačkali?«

Odgovor je bil molk in kratak vojaški pozdrav.

Kako se vlagalo interpelacije. Svinjarije, ki so se vršile dosedaj nemoteno v Beogradu, postajajo vedno bolj očitne. Plaz, ki ga je sprožil poznani Dražiša Stoiadinović s svojo poznano kampanjo proti nadebudnemu sinčku »stolpa nacionalne in državne neodvisnosti cele Jugoslavije«, zavzema vedno širše dimenzije. Gnolota našega parlamentarizma vpije do neba po kirurgu, ki jo bo temeljito izlečil.

Kako so se vlagale interpelacije v Narodni skupščini naj služi sledeča primera.

Meseca januarja 1911 je bila vstala proti znanim črnorokcem ostrejša reakcija, ki je našla odziva tudi v Narodni skupščini. Ker tedaj ni hotel staviti nihče interpelacije o tej organizaciji Narodni skupščini, so se obrnile te reakcionarne sile na St. Kamenkovića in mu poklonile silno drag kolje za njegovo milostlivo. V zameno je imenovan gospod potem v resnici interpeliral...

Danes se g. St. Kamenković bori proti korupciji. Njegova blagorodna gospa pa še vedno nosi prei omenjeni kolje...

lo kartjo, ki jim velja za brezplačni povratek. Če imajo potrđilo, da so velesiem obiskali. Ugodnost velja za potnike v odhodu od 25. aprila do 5. maja, a na povratku od 5. do 12. maja.

Za prevoz razstavnega blaga se plača za tja vožarina, povratek pa je brezplačen. Kdor si hoče ogledati zanimivosti bratske Poliske in združiti ugodno s koristnim, naj se posluži te prilike in obiše Poznanski velesiem. Z informacijami posluži in oskrbi vse potrebno gosp. R. Golebiowski, Ljubljana, Stari trg 19/II.

Ni. Vel. krali protektor Ljubljanskega velesieja. Z dopisom dvornega maršalata z dne 15. t. m. je bilo obveščeno predsedstvo Ljubljanskega velesieja, da je Ni. Vel. krali tudi letos blagovolil prevzeti svojo visoko pokroviteljstvo, nad letošnjim vzorčnim velesiejmom od 26. junija do 5. julija, kakor tudi pokrajinsko razstavo od 1. do 12. septembra. — To visoko odlikovanje je nov dokaz, kako se naš krali zanima za razvoj našega narodnega gospodarstva.

Naši velesiem. Veliko je stvari, ki se matematično ne da dokazati, ki pa v vsi stvarnosti vendarle obstojajo. Sem spadajo tudi velesiem in njihovi učinki oziroma uspehi. Razstavljalci ne smejo upoštevati le gotovih uspehov na velesiemu samem, upoštevati morajo tudi vse one kupčije, ki so dobile na velesiemu samo pobudo, ki so pa šele poznele prišle do pozitivnega zaključka. Na to opozarjamo vse one naše tvrdke, ki se še niso odločile za udeležbo na VI. Ljubljanskem velesiemu od 26. junija do 5. julija 1926.

Gospodarstvo.

II. Poljski velesiem v Poznaniu od 2.—9. maja 1926. Naše železniško ministrstvo je dovolilo vsem posetnikom semna po jugoslovenskih

železnicah 50% popust od normalnih tarif za vse osebne in mešane ter brzovlake razen S. O. E. Potniki, kupijo na odhodnih postajah ce-

Gospodje, pozor! Ne zamudite!

Radi opustitve KLOBUKOV in SLAMNIKOV prodajam iste s 35% popusta!

Modna trgovina PETER ŠTERK
LJUBLJANA, Stari trg št. 18.

Okrajna hranilnica in posojilnica r. z. z n. z. v Škofji Loki naznanja tužno vest, da je umrl dne 17. aprila nenadne smrti nje soustanovitelj in mnogoletni prezasluzni član načelstva, gospod

notar Niko Lenčček

Zemski ostanki pokojnika so se prenesli v torek, dne 20. aprila t. l. ob pol 17. uri na mestno pokopališče in tamkaj pokopali.

Ohranimo mu časten in hvaležen spomin!

ŠKOFJA LOKA, dne 23. aprila 1926.

Načelstvo.

Modne kamgarne, ševijote

v veliki izberi po ugodni ceni
dobite v občno znani nad 50 let obstoječi manufakturni trgovini

R. MIKLAUC

„pri Škofu“, Ljubljana.

(Zunanjim naročnikom se pošilja tudi po pošti.)

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, živalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, živalnih strojev itd.

Prodaja na obroke. - Ceniki franco.

„TRIBUNA“
F. B. L.

tovarna dvokoles - otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI
DVOR

najmodernejše urejena in oskrbovana. Izborna kuhinja. Najboljša domačina inoz. vina. Pristni teran. Vsa dan morske ribe.

Zahvala.

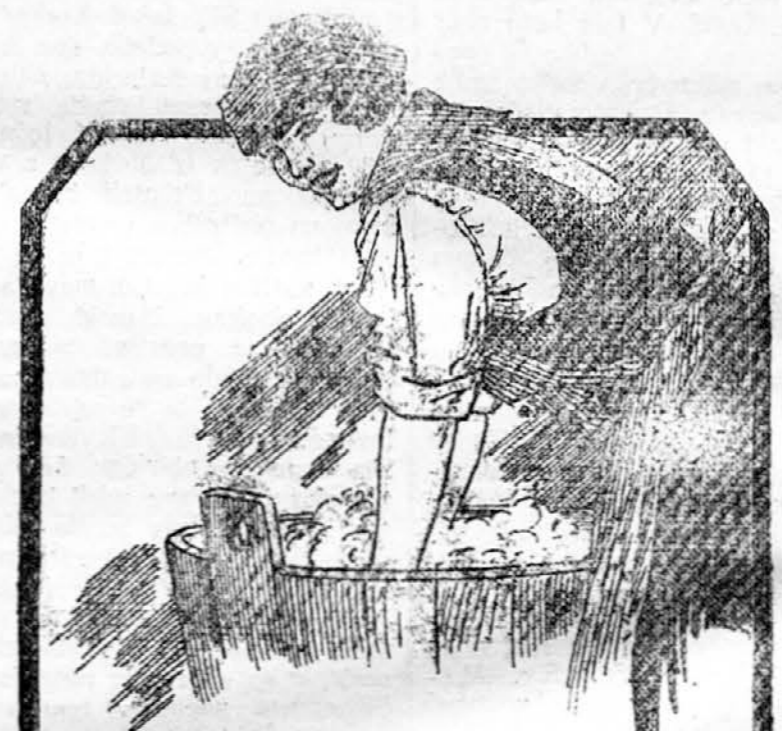
Ob priliki težke izgube našega iskreno ljubljenega soproga in papana, gospoda

ŠTEFANA MIHOLIČA

kavarnarja

smo sprejeli toliko dokazov iskrenega sočutja in nekionjenosti, da nam je težko izraziti svojo hvalečnost. Pristna hvala za častno spremstvo Naprednemu društvu za Šentpeterski okraj, gospodu gerentu Turku, organizaciji natarjev, Orjuni, Sokolu I., pevskemu društvu „Ljubljanski Zvon“ za v sree segajoče žalostinke. Iskrena hvala tudi prečastiti duhovščini in vsem onim, ki so pokojnega počastili s krasnimi venci in cvetjem ter ga v tako mnogobrojnem številu spremili na njegovi zadnji poti

Globoka žalničea soproga in otroci.

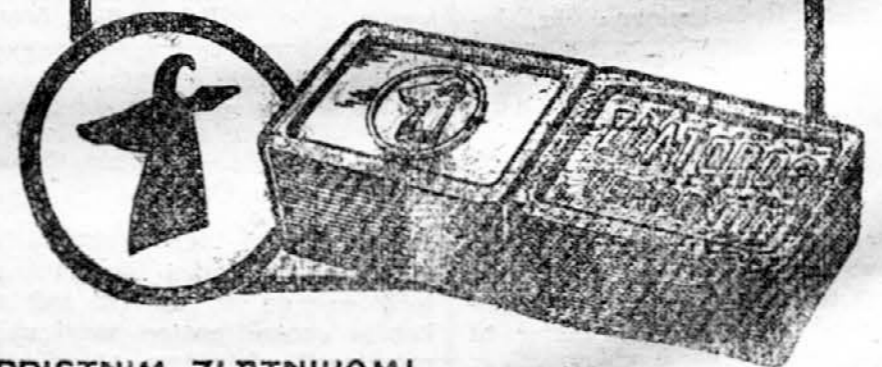

DOBRA GOSPODINJA

ki pozna zdrava načela štedenja s časom, denarjem in perilom, rabi za pranje samo pristno

ZLATOROG TERPENTINOVO MILO,

ki napravi perilo sneznobelo in dišeče in jo vrhutega tu pa tam prijetno preseneči s

PRISTNIM ZLATNIKOM!

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohorčeva ulica št. 24